

Jak mluvit, aby druzí slyšeli

Komunikace učitel rodič

- V českém školském zákoně je definována povinnost škol informovat rodiče o žákovských výsledcích vzdělávání (č. 561/2004 Sb., § 21.).
- Kurelová, Krejčí a kol. (in Blížkovský 2000) uvádějí, že spolupráce s rodiči zabere učitelům přibližně 2% celkového týdenního objemu pracovního času, tzn. přibližně 45 - 50 minut týdně
- Vágnerová (1997) nebo Matějček (1994) rodiče se se svými dětmi identifikují, jeho problémy tudíž vnímají i jako svoje problémy. Vzhledem k tomu se mohou během kritických připomínek učitele cítit ohroženi. Často se pak vyskytují tendence potomka před učitelem bránit a poukazovat na to, že není tak špatné, a to i v případech, kdy si uvědomují, že je jejich dítě skutečně problematické (Vágnerová, 2005).
- Na druhou stranu: (Charlot, 1992) upozorňuje na nebezpečí aliance dospělých proti dětem, ztrátu určitého azylu pro děti. Což vede k určité distinkci mezi rodinou a školou.

Předrámování

- Předrámování porozumění druhých
- Schopnost nastavit něčí osobní perspektivu určitým způsobem
- Nastavení jak lidé budou vnímat zprávu, kterou dostanou
- předrámování je způsob, jak naočkovat někoho proti námitkám, které od něj mohou na začátku přijít.
- V předrámování říkáte lidem, na co by měli dávat pozor, kdy se dostanou do interakce
- neexistuje žádný způsob, jak mě můžeš napadnout
- Možná se Vám to nebude líbit, co budu teď říkat, ale potřebuji Vám to sdělit, abychom se mohli domluvit, co budeme dělat dál.

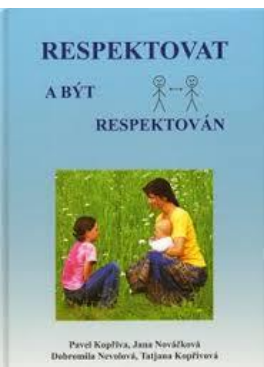
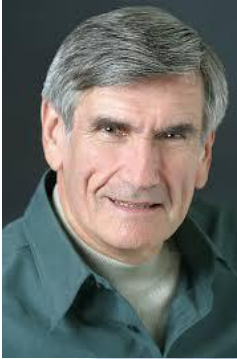
- Učitelé nejčastěji kladou důraz na vstřícnost, vzájemnou informovanost, ale také diskrétnost a zbytečné neobtěžování. (*Vše, co mi chcete sdělit, mi napište do dopisu a děti mi to přinesou. Nebudeme to tu na veřejnosti roztahovat. Máme sice notýsky, ale tam to nepatří, ty soukromé věci si nechme do těch dopisů.*)
- Rodiče většinou rádi dají souhlas, aby se běžné záležitosti řešily přímo ve škole, ale tím také potvrzují učitelovu nezávislost a dominanci na půdě školy. (*Vše si vyřídíme hned ve třídě, vás bych obtěžovala, jen kdyby šlo o něco závažnějšího.*) Třídní schůzka bývá tedy také vhodným terénem pro vymezení kvantity kontaktů s rodiči
- Zodpovědnost rodičů za každodenní školní dění je relativně omezená, ale je výhodné ji správně strukturovat. (*S kolegyněmi uděláme pro vás plán pracovní výchovy a vy budete vědět, co máte dětem na kdy pořídit na celý rok a nebudete mít narychlo problémy.*)
- Učitel může na třídní schůzce legitimizovat také postupy práce s dětmi a hodnocení dětí. (*Obrázky za odměnu od Rákosníčka lze získat za chování i vynalézavost – tak třeba Jirka dostal obrázek, protože připomněl, že dnes je podzimní rovnodennost.*) Lze žádat dokonce i otevřený souhlas rodičů. (*Můžeme se poradit, jestli v hodnocení přitvrdíme, nebo zachováme stávající systém.*) Pro rodiče je oblast hodnocení dětí zvláště citlivá.
- Další inspirace: **Učitel a rodič - Spolupráce, třídní schůzka, komunikace (2013).**

Formy komunikace škola rodiče

- Pol a Rabušicová (1997, s. 21-23)
1. Vítání a přijímání rodičů (po celou dobu školní docházky, napomáhá k tvorbě přátelské atmosféry)
 2. Dvousměrná písemná zpráva (škola by měla minimálně dvakrát ročně informovat rodiče o dítěti písemně, zpráva by měla obsahovat oddíl, kde se rodiče sami vyjádří a vyjádření předají škole zpět)
 3. Individuální konzultace (staví na předchozích písemných zprávách)
 4. Pololetní rodičovské schůzky
 5. Sdružení rodičů (vytváří efektivní vztahy mezi rodiči a učiteli, účelem by nemělo být shromažďování financí – kromě těch, které přímo podporují účel sdružení)
 6. Rada školy (není totožná se sdružením, činnostně se ale vzájemně podporují, rodiče v ní musí být zastoupení)
 7. Školní publikace (pravidelné vydávání časopisu, bulletinu, letáku, informujícího rodiče o záležitostech školy)
 8. Právo rodičů vidět záznamy o dítěti (k dispozici při individuálních konzultacích)
 9. Respektování přání rodičů (všechna zásadní rozhodnutí týkající se dítěte konzultovat s rodiči)
 10. Návštěvy v rodinách (pro výjimečné případy)

Praktická rovina komunikace

- Nenásilná komunikace (M. Rosenberg)
- Respektující komunikace (Teacher/Parent Effectiveness Training, T. Gordon)
- Respektovat a být respektován (Kopřiva, P a Kopřivová, T.)

Esence NVC

- <https://www.youtube.com/watch?v=wXI511DBJnY>

Esence NVC

- **Sebevyjádření:** jak můžu být zcela upřímný a vyjádřit vše, co bych vyjádřit chtěl, způsobem, který budou ostatní lidé schopni slyšet a pochopit.
- **Empatie:** Jak mohu slyšet, co se děje v druhých lidech, i když jejich slova to nevyjadřují jasně, i když jsou rozzlobení či smutní.
- **Empatie k sobě**, nebo také sebenapojení: trénování jazyka, kterým mohu sám v sobě podporovat uvědomění si vlastních potřeb a pocitů a posilovat možnost vlastní volby a svobody v nakládání s nimi.
- Často je NVC reprezentovaná 4 kroky:

4 **PO**mocníci já-výroku:

- **PO**zorování (fakta)
- **PO**city (věnovat se svým pocitům)
- **PO**třeba (co já potřebuji)
- **PO**žadavek (prosba, spolu-náprava)

Když vidím, slyším...

- POzorování (fakta)

cítím se, zdá se mi ...

- POcity (věnovat se svým pocitům)

protože potřebuji ...

- POtřeba (co já potřebuji)

mohl bys/byl bys ochoten ...

- POžadavek (prosba, spolu-náprava)

Pozorování nebo hodnocení?

- Honza byl na mě včera bezdůvodně naštvaný
- Včera večer si Natálka při televizi kousala nehty.
- Robert se mě včera na poradě nezeptal na názor.
- Můj otec je hodný člověk.
- Andula příliš pracuje.
- Jindra je agresivní.
- Petra byla tento týden denně první na řadě.
- Můj syn si často nevyčistí zuby.
- Lukáš mi řekl, že mi nesluší žlutá.
- Když mluvím se svou tetou, pořád si stěžuje.

Cvičení

Vyberte si jednu situaci, či si vymyslete a odpovězte pomocí čtyř kroků to v 1. osobě (ne udělal bych...!)

- Vidíte, jak se dvě děti na chodbě perou, jak zakročíte
- Učitel chválí před celou třídou žáka za to, že se díky svému úsilí výrazně zlepšil v prospěchu.
- Učitel žáky informuje o tom, že byl opakovaně svědkem situace, kdy procházeli kolem učitelů školy, aniž by je pozdravili.
- Učitel vysvětluje žákům, proč mu vadí jejich vulgární projevy.
- Učitel tlumočí žákům stížnost svého kolegy na jejich chování v hodinách dějepisu.
- Máte rodiči sdělit, že jejich syn propadá ze dvou předmětů, dozvěděli jste se, že to ještě neví.
- Máte rodičům sdělit, že jejich syn ve škole fyzicky napadl spolužáka, kterému přitom zlomil ruku

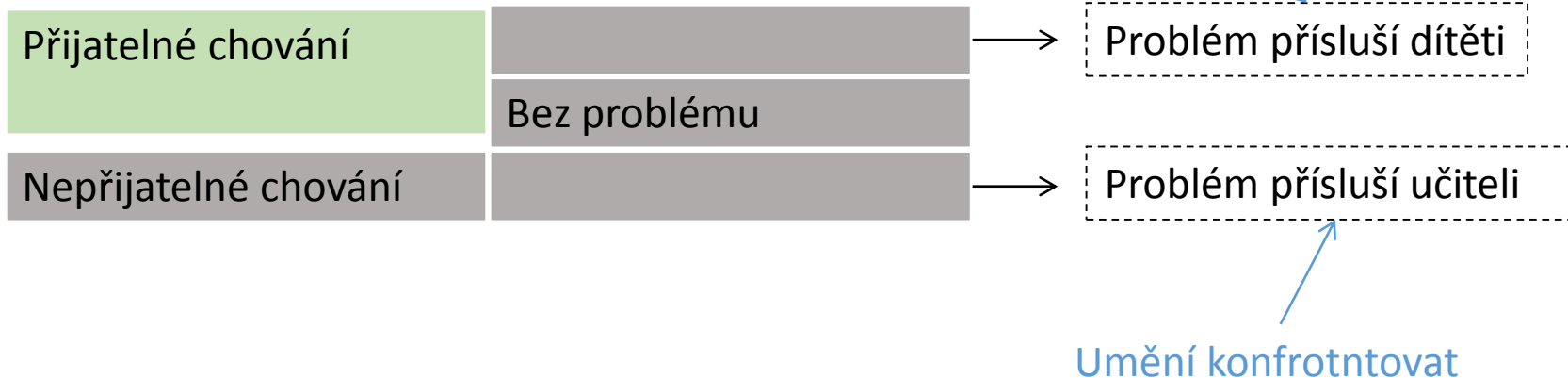
Čí je to problém?

(Gordon, 2012)

Thomas Gordon

Z pohledu učitele:

Čí je to problém?

Dítě se loudá, když učitel pospíchá.

Dítě má vztek na učitele.

Dítě se opozdí na večeři a zapomene to rodičům zavolat.

Žák vyrušuje na hodině hlasitým bavením se.

Dítě má potíže se svým domácím úkolem, který se mu zdá příliš náročný.

Žák se nepohodl s některým ze svých spolužáků.

Vaše situace (příklady):

Problém přísluší učiteli

...

Problém přísluší dítěti:

...

Čí je to problém?

Dítě se loudá, když učitel pospíchá.

Dítě má vztek na učitele.

Dítě se opozdí na večeři a zapomene to rodičům zavolat.

Žák vyrušuje na hodině hlasitým bavením se.

Dítě má potíže se svým domácím úkolem, který se mu zdá příliš náročný.

Žák se nepohodl s některým ze svých spolužáků.

Vaše situace (příklady):

Problém přísluší učiteli

...

Problém přísluší dítěti:

...